

פסחים כט: (נקודתיים) עד ל: (משנה)

ביאורי מושגים

שיעור "נותן טעם": ברוב דיני התערובות (ראה פירוט להלן בגמרא) השיעור שבו בטל האיסור הוא בפחות מנותן טעם, כלומר שאין טעמו של האיסור מורגש.

כיצד משערים את שיעור נותן טעם: כשיש טבח נכרי ('קפילא') נותנים לו לטעום. כשאין טבח נוכרי וכן כאשר טעם האיסור וההיתר שווה - משערים נותן טעם בכדי אחד משישים.

נותן טעם לפגם: כאשר האיסור נותן טעם בהיתר, אך הטעם הוא פגום וגרוע - הרי שההיתר אינו נאסר. כלל הוא, שדבר איסור שנבלע בכלי ולא בישלו בו 24 שעות הריהו מאז נותן טעם לפגם, ושוב אינו אוסר. (אמנם, יש הסוברים שאף כאשר האיסור נותן טעם לפגם בהיתר - אסור.)

איזה כמות של איסור אוסרת את התערובת?

חמץ בפסח

במינו - רב, שמואל ורבא: במשהו.
ר' יוחנן: בנותן טעם

שלא במינו - רב ורבא: במשהו.
שמואל ור' יוחנן: בנותן טעם

חמץ שעבר עליו הפסח

במינו - רב: במשהו.
שמואל, ר' יוחנן ורבא: מותר (אף בנותן טעם)
שלא במינו - רב: בנותן טעם.
שמואל, ר"י ורבא: מותר (אף בנותן טעם)

מח' האמוראים היא מח' תנאים כללית **בכל האיסורים:**

ר' יהודה: מין במינו אוסר **בכל** שהוא
(כך סברו רב, שמואל ורבא)

חכמים: מין במינו אוסר **בנותן טעם**
(כך סבר ר' יוחנן)

עקרונית: כולם מודים **דבשאר איסורים** מין שלא במינו אוסר רק **בנותן טעם**.

בפועל: מפאת החשש הייחודי שבחמץ (שלמרות שעונשו כרת אנשים לא בדלים ממנו כיוון שרגילים לאוכלו במשך השנה) - **גזר רב** שגם שלא במינו אוסר במשהו.

מח' האמוראים היא מח' תנאים במעמד **חמץ שעבר עליו הפסח:**

ר' יהודה: **אסור בלאו**
(כך סבר רב)
אמנם במקרה זה רב לא גזר בשאינו מינו כיוון שכאן אין איסור כרת

ר' שמעון: מותר מהתורה ואסור מדרבנן (ותערובת חמץ - אפילו **מדרבנן מותר**)
(כך סברו שמואל, ר' יוחנן ורבא)

רב לא מתיר להשהותם עד לאחר הפסח, כיוון שהוא **אוסר** (מהתורה) חמץ שעבר עליו הפסח, ולכן:

במינו - אסור במשהו (ורב סובר שאף שנותן טעם פגום - אסור),
שלא במינו - גוזר משום שמא ישתמש במינו. (עיי' תוס')

קדרות (שהשתמשו בהם במהלך השנה לחמץ) בפסח?

רב: ישברו.

שמואל: ישהה אותם וישתמש בהם לאחר הפסח.

שאלה: מדוע רב לא הציע שייסיק את התנור ובכך יכשירו?

שמואל סובר שחמץ שעבר עליו הפסח מותר מהתורה.

תשובות: א. היסק לא מועיל בכלי חרס (אלא רק בכלי מתכת).
ב. היסק בפנים הכלי חרס אמנם מועיל, אך יש חשש שיחוס על הכלי ולא יסיקנו היטב מבפנים. (ראה רש"ש)

אופן הכשרת הכלים הבאים לפסח:

סכין:

רב אשי: קת הסכין - הגעלה ברותחין, ברזל הסכין - ליבון באש.
סתמא דגמרא: כל הסכין - הגעלה ברותחין.

כף עץ (שבוחשים באמצעותה את הקדירה):
הגעלה ברותחין.

כלי חרס מצופים:
נחשבים כלי חרס ולא ניתן להכשירם.

כלים שהשתמש בהם עבור חמץ צונן:
ניתן להשתמש בהם (ואין צורך בהכשרה מיוחדת).

כלי חרס מצופים שהיה בהם יין נסך - ניתן להכשיר,
כיוון שהתשמיש היה בצונן.

חוץ מכלים שהשתמשו בהם עבור שאור או
חרוסת, הואיל וחמוצן קשה ונבלע בדפנות הכלי.